

01 EYLÜL 1996 - 15 EKİM 1996

ŞİİR DERGİSİ

Bu Sayıda

M.HANİFİ İSPİRLİ	
Bir Eylül Klasığı	2
OSMAN SELVİ	
Deniz Üstünde Yürüyen Çoban	3
ARİF DÜLGER	
Yağmur	3
CEVAT ÖZYURT	
Adın Şehrin Yalnızlığında Yazılı	4
M. VAROL ÖZTÜRK	
Şiir; Nasıl ve Niçin, ya da Şiiri göze almak	5
H. HÜSEYİN KOZAK	
Bedevi zamanın kurulu saatinden	
kurtulanlar	6
ASLAN SEVİ	
Gözlerin Yalnızlık	7
CENGİZ COŞKUN	
Ve Çağ Geçiyor Sarman Şimdi Fareler de Plastik	7
AHMET ÇELEN	
O Mahillerin Deryası	8
İDRİS AYDIN	
Mektup	8
İSMAİL KARAKURT	
Gül İlahisi	9
H. HİLMİ SARAN	
Manifesto	10
MURAT KÜÇÜK	
Yalan Artığı Rüyam	11
MUSA GÖCEROĞLU	
Başlanmış ve Kayboluş	11
İBRAHİM YOLALAN	
Selçuk Küpçük ile	12
MÜŞTEHİR KARAKAYA	
Vangölü sahilinde bir akşam hüznü	13
H. ALİ KASIR	
Beyaz	14
METİN DEMİRCİ	
Şiirde Kalite Kontrolü nasıl yapılır?	14
ORHAN YAĞMUROĞULLARI	
Güz Şiirleri	15
HİMMET DURGUT	
Yürümek	15
KAMİL AYDOĞAN	
Hüzün Saati	16
MEHMET BURHAN OFLAZ	
Babamla	17
AHMET SEZGİN	
Necip Fazıl ve Fikir Çilesi	18
A. VAHAP AKBAŞ	
Gül ve Ay	19
AYŞE MELİS HAFEZ	
Yağmur	20
YUSUF DURSUN	
Bitmemiş Aşkın İsyanı	20
R. MİTHAT YILMAZ	
Kristalin Ölümü	21
NEZİR ÇAKMAK	
Düşüncelerden İkinci Düşüşüm	22
HÜSEYİN KAYA	
Gazel	22
LOKMAN DERYA SOLMAZ	
Güz'de Gözlerimiz	23
SEDAT GÜLAY	
Leyli	23
MUSTAFA PINARBAŞI	
Azığımda Sümbül Kokusu	24

BÜYÜK LOKMALAR, BÜYÜK LAFLAR

"Ve tekrar dönüyorum balballar arasına
Şehirlerin en diri semtleri mezarlıklar"

Kırağı, çıkışından bu yana ilkesinden taviz vermedi, vermeyi de düşünmüyor. Ailemiz genişliyor, kalıcı dostluklar tesis ediliyor, yeni kalemler kendilerini gösterebilme imkanı buluyor.

Kırağı'nın bir kadrosu var, fakat bu kadronun her sayı kendi ürünlerini yayınlama, kendilerine halefler seçerek yeniden kadrolaşma gibi bir sıkıntısı yok. Gelen her mektup cevaplandırılıyor, her şiirin üzerinde duruluyor, okuyucu ile irtibatın kesilmemesi için elden gelen her şey yapılıyor, karşılıklı fikir teatisi ile; yazılan eserlerin daha iyiye daha güzele ulaşmasına, "Kırağı'da yayınlanabilir" eserlerin ortaya çıkarılmasına çalışılıyor. Bazı kardeşlerimiz bu tempoya ayak uyduruyor; birlikteliğimiz devam ediyor, bazı kardeşlerimiz ise bir kaç çalışmadan sonra kulvarı terk ediyorlar. Terkedişlerinin sebeplerini kendilerine bırakıyor ve birlikte olduklarımızla yolumuza devam ediyoruz. Metropol içi veya metropol dışı olsun "Tren yoluna yatmış kutsal öküz"lerin tümüne karşıyız. Metropol dergilerinin bir düzey tuttuğu iddiasının boş ve havada kalan bir iddia olduğunu biliyor, böyle bir vehmin "taşralılık sendromu"ndan kaynaklandığını idrâk edebiliyoruz.

Her derginin bir çıkış gayesi ve ilkesi var. Biz dergilerin ilkelerini kendilerine bırakıyor, sadece, yapıp ettikleriyle ilkelerine uyup uymadıklarının takipçisi olmayı tercih ediyoruz.

Üç beş edebi-felsefi kitap okuyup, bir kaç sayı dergi çıkarmakla edib-i cihan, münekkid-i âlem kesilen, olgunluk çağlarına gelince (veya üniversiteyi bitirince) bir kuruma kapağı atarak eski günlerini yâd etmekle yetinen gençlerimizi sevgiyle izliyoruz. Muhafız olmanın, mangalda kül bırakmamanın tadını yeterince çıkarmalarını diliyoruz. Kavak kerestesinden ipek simyacılığı yanında şiiri meslek edinerek, yapmadığını sahiplenilen ticaret erbabının, çeşitli yer ve zamanlarda şiir adına yaptığı konuşmaları ve yazışmaları da kaale almıyoruz.

Allah'a hamdolsun ki; Kırağı "en diri semti mezarlık" olmayan bir belde de çıkıyor ve aynı özelliği gösteren bir çok beldeden samimi destekler, tepkiler alıyor. "Mezarlık olmak" gibi bir sıkıntımız (veya takıntımız) yok. Her türden ölümlerimizi hayırla yadediyoruz. Bir dünyadan diğer dünyaya geçiş kapısı olan mezarlıkları önemsiyoruz.

Günümüzde metropolün ne kadar metropol, taşranın ne kadar taşra olabildiğinin (veya olduğunun) takdirini ise ehline bırakıyoruz.

Vesselam

KİRAĞI

M. Hanifi İSPİRLİ

BİR EYLÜL KLASİĞİ

Yağmur yağmıyordu
da toprak ıslanıyordu
çizdiğin resimleri
yazdığın isimleri
siliyordu bulutsuz yağmurlar

hayatım/ız geçiyordu yollardan
beni sende taşıyorlardı
sen taşıyordun
beni bilmeden taşıyordun
kimseler bilmiyordu

bazen bir ağacı tekmeliyordun
bazen bir damla suyu
ağacı geçemedik
suyu geçemedik
kurulan her pusuyu geçerdik

nedendir bilinmez
yakalandık taşınacak halimize

Kırağı Şiir Dergisi • Kırk beş günde bir çıkar • Sahibi ve yazı işleri Müdürü: Cengiz Coşkun • Genel Yayın Yönetmeni: Tayyib Atmaca • Yayın Koordinatörü: Mehmet Durmaz • Yıllık Abone: 600.000.-TL. • Posta Çeki Hesap Numarası: Tayyib Atmaca 507532 • Okuyucusuna gönderilir. • Gelen her mektup cevaplandırılır • Gönderdiğiniz her mektup için iki mektup pulu göndermeniz rica olunur. • Yazışma Adresi: P.K. 50 Osmaniye / Adana • Telefonlar Büro (0-322) 8149809 C.C:(0364) 2122997 Ev: T.A: (0-322) 812 72 56 Ev: M.D.: (0-322) 822 17 68 • Grafik Düzenleme: HEDEF YAYINCILIK A.Ş. Tif: (0364) 2122997 • Baskı: ABC Matbaacılık / Ankara * Dizgi: Vedat KARABOYA

DENİZ ÜSTÜNDE YÜRÜYEN ÇOBAN

Şehir dervişi öldürürse süt damlar
Sır ve tevekkül görünmez olur
Ateş yakar
Kül eder insanın uykusunu.

Sırrı gören göz ile
Deniz üstünde yürüyen çoban aynıdır.
Ey Eyüp sabrının sırrı
Elinden kalemi düşürmüşse şair
Muhabbettendir.
Mısır yolunda Yusuf
Kaynayıp taşan Yakuptur.
Yakup sabır demektir.

Can kaybettiysen candan ileri
Yürüme başka iz üstünde
Hatırla ümidin bittiyse yolun başını
Seni çileye düşüren
Suya ve ateşe sırrını verendir.

YAĞMUR

göllemi nazlı dereler yuttu
tanrım, uçan kuşlarda bir acele
bir telaş köpek havlamalarında
göletler, barajlar ve karınca
birden nefesini tuttu.

dağların üstü mor yatak
tanrım, güneşte bir heyecan
bir düşüncedir almış bulutları
omzuna duvar yaslanmış annemin sanki
saçlarında gökkuşağı
yağmur bekleyen babamdan atak

ADIN ŞEHRİN YALNIZLIĞINDA YAZILI

Kimler ünledi beni!
seher vakitlerinde camlarıma
umut tıkırtıları bırakan kim!
ben ki meydanın en ıssız yerinde
durmasını öğrendim
kendimle yaşadım gün batışını
gençlik parkı'nda
bir yanıma şimşekler gökgürültüleri aldı
denizlerden yükselip gelmeni umdum
bulutlarda kurudu yağmurlar öyle
bir yanımda ince bir sızı kaldı
adım şehrin yalnızlığında yazılı

kimler sevmedi beni!
simitçiler, boyacılar ve yaşlı kızlar
her birinin şarkısı
ayrı durdu penceremde
herbirinin bir ısığa
umudu vardı
yabani güvercinlerdir gördüğün
şakak aklımda
çatlamış ağaç kabuğu bir yanıma
bir yanımda inat eder filizler
minik bir serçe olup
gelmeni bekler öyle
adım şehrin yalnızlığında yazılı

kimler dinledi beni!
kürdîlî vefakâr makamlarından
kardeşlik türkülerimi söylerken
şimdi gülleri kavrulmuş bülbülün
inlemesi sözlerim
bâzen seher rüzgârlarını taşır
geceye hazırlardı sizleri bâzen
bir yanımda hucuratlar, bilaller
bir yanımda yıkılmış tahtlar olurdu
baltam bir heykelin boynuna asılı
ibrahim değilim kimseye gösteremem
ay karanlık ve yıldızlar uzak öyle
adım şehrin yalnızlığında yazılı

ŞİİR, NASIL VE NİÇİN YA DA ŞİİRİ GÖZE ALMAK

Yaşamak sanıldığı kadar kolay olsaydı ve kolay olsaydı düşündüklerimiz, hissettiklerimizi anlatabilmek, şiire bu denli ihtiyaç olmayacaktı belki. Bir üst dil olarak şiir bunun için gerekli, yani anlatılmayanı anlatılabilir kılmak için. Ve elbette kolay bir iş değil. Bilindiği gibi ses dalgaları vardır. Eğer belli bir düzeyin altında ya da üstünde olursa kulaklarımız algılayamaz. Öyle ki, gerçekte müthiş bir çığlıktır da sırf kulak kapasitemizi aşıyor diye duymayız onu. Ne dehşet bir sağırlık değil mi? İşte şair de kulak kapasitesinin altında ya da üstündeki bu sesleri algılayıp, anlamlandırıp, kulak kapasitesine yükselten ya da indirgeyen bir kimsedir biraz da. Sırf insanlar biraz daha fazla şey duysunlar diye.

Denilebilir ki peki değer mi bunca acıya, çileye ve sıkıntıya? Diğer insanlara karşı şairin yüklenmiş olduğu anlam ve görev sanıyorum ikinci planda kalan bir işlevdir. Öncelikli olarak, şairin kendi kendisine karşı bir görevidir bu ve belki zati bir kimlik. Çünkü görev deyince biraz daha dışlanmış bir şey akla geliyor, ama zati kimlik öyle değil, kendinden bir parça, dahası kendisi. Böyle olunca, neden öyle ya da öyle olmak zorunda mı, yani şair ille de şiire dalmak, acı çekmek, kırılıp parçalanmak zorunda mı şeklindeki bir soru anlamsız kalıyor. Öyle olmak zorunda çünkü ve başka türlü düşünülemez. Yoksa kendini inkar etmiş olur şair ki, bu, şiirin verdiği acı ve ağırlıktan çok daha büyük bir acı ve ağırlık verir şaire.

Şöyle de bakabiliriz. Bir mumun işlevi kendini yakarak ışığı açığa çıkarmaktır. Mum açısından bakarsak kendini yakmak gibi olumsuz bir durumla karşı karşıyayız. Ama bu olumsuzluk gibi görünen şey, mumun tabiatı gereğidir ve onun olmazsa olmazıdır.

Öte yandan şiirle ilintili insanları kısımlara ayırmak bazı şeylerin anlaşılmasını kolaylaştırır bizim için. Bu bakımdan, bazı insanlar şiir okurlar ve bazıları şiir yazarlar bazıları da şiiri yaşarlar. Bir de bunlardan birkaçını birlikte yapanlar vardır, hem şiiri yaşayan hem de yazarlar gibi. Aslında benim söz konusu ettiklerim bunlar. Diğerleri şiiri gündelik hayatlarından dışlayabilirler ya da dışatabilirler ama hem şiiri yaşayan hem de yazarlar için böyle bir şey mümkün değildir bir mum için yanmamak nasıl mümkün değilse. Eğer kendini yakmıyorsa mum, o artık gerçekten mum değildir. Şiiri yaşamamak ve yazmamak da kendini inkar etmektir. Tüm bu yazdıklarım 'niçin şiir'in açıklaması mahiyetindedir. Bir de 'nasıl şair' sorusu var açıklanmayı bekleyen. Şiir şairin öz kimliği olduğuna göre 'nasıl şiir' sorusuyla 'nasıl şair' sorusu aynı yere çıkıyor. Konuyu ele alış biçimimiz ve açıklama kolaylığı açısından nasıl şair şekline soruyorum soruyu. Evet soru bu; nasıl şair?

Öncelikle şiirin şaire bakan ve şaire kalan kısmıyla subjektif bir mahiyette olduğunu belirtmeliyim. Şiirin kelimeleşmesi, mısralaşması aynı zamanda objektifleştirilmesi demektir. zaten bu yüzden şairin şiirini anlayışı, hissedışı ve yaşayışı ile o şiiri okuyan bir şiir okurunun o şiiri anlayış ve hissedışı farklı farklıdır. Bu

söylediklerimi şiirin şairde doğal olarak subjektif bir mahiyette olduğunu açığa çıkarabilmek için söylüyorum. İşte şairin içinde bulunduğu bu subjektivite derin ve geniş bir haldir (subjektif olduğu için ancak bir hal olarak vasıflandırılabilir diye düşünüyorum.) Şair her zaman bu derin ve geniş hal içinde olmaz. Söz konusu durum şiirin yazıldığı ya da yaşandığı ana mahsustur. O vakitte şair, bu derin ve geniş hale dalar, şiirini bulur, onu yazar ya da yaşar veya hem yazar hem de yaşar. Şiirin kalitesi zannımca bu derin ve geniş hal içinde mi yoksa dışında mı yazıldığıyla yakından ilgilidir. Benim kanaatim söz konusu derinlik ve genişlik içinde yazılan şiirin daha kaliteli olduğu yönündedir. Bu derinlik ve genişliğe dalmadan, onu yaşamadan yazılan şiirin şiir olup olmadığı tartışılır. Şairin andığım derinlik ve genişliğe dalarak şiirini yakaladığını söyledim. Bazende bunun tam tersi olabilir yani şiir şairi yakalar ve o derinlik ve genişliğe çeker. Sonuçta bu iki şekilden biriyle şiir ortaya çıkar. Şiir ortaya çıktıktan sonra ise şair de o derinlik ve genişlikten dışarı çıkar ve hatta bu ikisi birlikte olur. Şiir sonrası duyulan huzur, sukunet ve dinginlik bunun yani o sıkıntılı, çileli ve heyecanlı yolculuğun bittiğinin ifadesidir. Başta söylediğimizi hatırlarsak bu, şairin şiirle birlikte subjektiviteden objektiviteye geçişidir.

Ama bu her zaman böyle olmaz ve şair objektiviteye dönüşte zorlanır ve hatta bazen bunu hiç başaramaz. Buna kısaca şiirin insanı bırakmaması da diyebiliriz. Burada artık şairin yaşadığı acı heyecan ya da aşk bütünleşir. Şair de artık bütünleşmiş ve daimleşmiş bir subjektivitenin içinde bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle şiirle şair içselleşmiş ve aynileşmiştir. Bu aynileşme ve derinlik ve genişlikten çıkamamadan dolayı orta yerde bütünleşmiş bir şiir durduğu halde şiir açığa çıkmayabilir. Çünkü şiir şairdir artık ve de şair şiir.

Başta şiirin verdiği acı ve ağırlıktan söz etmiştim. Andığım bu son durumda ise bu acı ve ağırlık bir kat daha artacaktır. Bu yük ya da hali kaldırmak yeterli bir gücü gerekli kılar. Eğer şair bu yeterli güç ya da donanımdan yoksun ise şair şiirleşmekten öte şiire mağlup olur. Bu duruma ait reçete henüz yazılamamıştır ve esasen subjektifliğinden dolayı yazılabilmesi de oldukça güçtür. Bu durumda şiirden kaçış ya da mevcut durumu kabulleniş bir yere kadar işe yarayabilir. Ama kesin bir çözümün olmadığı pratik ve tecrübi olarak bilinmektedir. Sonuçta açığa çıkan bir durum var, o da şiire karşı konumuyla şairin üç durumda bulunabileceğidir. Birincisi şiir yazar şair, ikincisi şiirleşen şair ve üçüncüsü şiire mağlup olan şair.

Gördüğü gibi şiir başlı başına bir serüven. Ve bahsettiğimiz subjektif özelliğinden dolayı her şair bu serüveni farklı bir şekilde ve kendince yaşıyor. Dolayısıyla her şair şiirinin ve kendinin problemlerini yine kendisi çözmek ya da aşmak zorunda kalıyor. Şiir maceralarla dolu bir yolculuk. Hülasa yola koyulabilmek için şiiri göze almak gerekiyor.

**BEDEVİ ZAMANIN KURULU
SAATLERİNDEN KURTULANLAR**

I

Ağzında
sağır sahralarla
aşk yontanların yani dağ yüklenmeyi
saate kum gibi cansız serilmeyi
yediremeyenlerin gününden geliyorum

Yürekleri
betona ve demire tutsak
gözlerinde
yükselen tekrar inen
habersiz dalgalar taşıyorlar
evleri direksiz

Oralarda taş ve ateş
çözünüp harlanan
tekrar sönen yakılmayı bekleyen
kömür gibidir

oysa siyah durulmadan yüce
açı, gül ve kılıçta kesişir

ARA

En umulmaz taraflarım
asi

dağdağalı dalgalarla boğuşur
kara bulutlar
buğday tenli mühür
tazeler kanımı
adem benimdir
ben adem
barsisanın haberleri darağacından
gelir

II

Kederse yoluna ayak basmak
kapında ölmek daha iyi
sevgili
parmaklarından kopan yüreğime
sularda sürüklenen derviş gibi
gözlerinden ellerinden
kökler devşirmeye geldim bensiz

"Su, aşk ateşine bir şey yapamaz
aşkın alevi sönmez"

solan çiçeklerin
rayihasıdır hatırası
göğü didikleyenlere sunar/
en güzel bulutları
dağlar güneş ve ateş sarmalar.
Güneş ne kadar yanırsa
gök o kadar mavidir.

GÖZLERİN YALNIZLIK

gün dönünce
yarasaların kanat çırpışlarıdır
artık zamanlar
yıldızlar duvar dibine sinmiş çocuk

/gözlerin mi gece yoksa gece mi gözlerin/

şiiri nasıl ait kılabilirim
bu şehre yani seni
ki gökyüzümüzü çalmıştı en son
şarkılarımızla birlikte

/gece mi yalnızlık yoksa yalnızlık mı gece/

bilirsin şiirsiz bir şehrin
yalan gecelerinde hüzün
boğar beni
siyah sensizlik
ve şehir yalan
oysa ben yeşilin çocuğuyum
mavinin
sen: tek gerçeği
tebessüm rengi düşlerin
gidişin yalandı gerçek olsun
dönüşün

/yalnızlık mı şehir yoksa şehir mi yalnızlık/

geçen sen miydin az önce
gözleri bahar
yağmur gibi ansızın
dillerde çalıntı şarkıların
son nağmesi
hasret adım
adım

Cengiz COŞKUN

VE ÇAĞ GEÇİYOR SARMAN ŞİMDİ FARELER DE PLASTİK

Kedi üşüyor
düşüyor
aklına Evliya Çelebi ve Erzurum
dermanı yok bıyıklarını buracak
ki nerede koşacak

Kedi üşüyor
televizyonda Miki Maus
mutfakta Dip Friz
kilerde Raid ve tuzak

Kedi üşüyor
ve eylem uzak

O MAHİLERİN DERYASI

Şiir bir denizdir. Gerçek şiir cevherinden uzak söz süprüntüleri ise kara... Karalar denize ne kadar burun sokarsa soksun, yine karadır. Denizle kucak kucağa olması onu deniz kılmaz. Deniz de karalara doğru koyar, körfezler şeklinde ne kadar sokulursa sokulsun, yine denizdir. Taşın toprağın arasında bulunmak onun deniz olmak haysiyetinden fazla bir şey eksiltmez.

Karaların bir hançer gibi denizlere saplanmasında bir diklik, haddini bilmezlik, hattâ bir edepsizlik edâsı sezilir. Oysa deniz, karaların ayakları, etekleri dibine ne kadar mütevazî, ne kadar mûnisçe sokulur. Fakat bu tevazuu onun aciziyetinden sanmak yanıltır. Nice gözler görmüştür ki, karaların bu dik ve pervasız burnu, denizlerin mütevazî dokunuşlarıyla aşınmış, erimiş, gerilemiştir.

Hakikî şiirden nasipsiz şâir bozuntusu, karada yaşamaya mecbur ve mahkum böcek... Haddini bilmez de denize atlırsa boğulur.. Hakikî şair ise denizin kah kuytu köşelerinde ârâm eden, kah uçsuz bucaksız enginlerinde cevelân eden balık...

Karadan uzatılmış bir oltanın yemine tamah ederse onu da kara öldürür. Denize düşen böcek yüzme bilmediğinden, karaya vurmuş balık yüzme ortamı bulamadığından ölür.

Hakikî şiirin, sahtesi karşısında endişelenmesine gerek yok. Kendine düşeni yaparsa, onun mütevazî fiskeleriyle sahte şiirin burnu sürçülür ve süklüm püklüm geri çekilir. Gerçek şairin de, şair bozuntuları karşısında yapması gereken iş, gerçek şiir kozasını örmek, şiirin uçsuz bucaksız enginlerinden inciler devşirmektir.

Onun için en büyük tehlike sahte şiirin oltalarına tamah etmektir.

MEKTUP

-İbrahim Yolalan'a-

Besmele adınliğına
Uyanan çocuklardık biz

Yankımız şehrin
Çılgınlıklarına umuttu
Cuma serinliğı
Dolardı yüreklerimize

Başkaları için yaşadık
Öldük pazarlıksız
Nutuklar attık
Kokuşmuşluğunu anlattık çağın

Sonra soldu güller eylüller
Alıp götürdü sevinçlerimizi
Bozuldu büyüğü masalların
Anladık ayrıldığıını yolların

Varedenin adıyla
Öğrendik kafeslerde silbaştan düşünmeyi
Çarşı pazar hesaplarını bırakıp
Sevmeyi ve gülümsemeyi

Tarih düştük elbet
İşgallere ihanetlere
Bir gün iade edeceğiz onurunu
Aşklarını inançlarını şehre

GÜL İLAHİSİ

I

Yazılmış
Taşların dili kitaben
Her şey kaderle
Orda aşkın ve adın

Güliden gizlice
Derinliğine düşen ruhların
Dalga dalga ilahisi
Ey sevgili

Nice zaman yandım
Şiirin burçlarında

II

Sustum ve üflendim
Tenha menzillere
Şifasız kaldım sevdalı
Hırkamı bıraktım övgülerle
Güllerle Gül'e benzeyen şeyhim

III

Baharı söyleşmek mi
Oğul oğul
Ateşlere girmemiş kar parmağım
Duyuyor musun
Bozkırın mavi gökyüzünde
Sevgiyi uçuşan börtü böceğin sesini

Yaşamak son defa güneş
Yüreğime inen süveyda
Fani şeyler arasından
Bin yıl bir saat güllerle ölümlü dünya

Giderim oğul
Sarkacın ucunda şaşkın bir göçebe

IV

Güldür. aşk kader gibi
Yaprağında çiğ nöbeti...

MANİFESTO

O'nun anısına...

Ben geldim.
dizgin tanımaz bir çöl hummasıydı aşkım
tunç bir kupadan içtim ilk zehirini aşkın
yaşım henüz onüçtü,
Zağanos'dan köprüden geçtim
şiir yazdım: "Karpuz Çekirdekleri"
nasılda benzerdi gözlerine...
Vesaire, vesaire...

Yalnız dâhiler aşık olur diyorum,
yalnız şairler kovalar ebemkuşağını
ben şair ve odenli kana bulanmış ellerim...
beni şair yapan onun gözleridir
düşen çocuk elbet kalkar
çöl onun gözleridir bâdı sabâ onun
beni deli eden onun gözleridir, onun gözleri...
onu Kaya'dan dinlerim, benden dinlerim

Ben geldim.
fal bakmaya değil
zamanın gizemini ben çözemem
ben ağlayamam sevgililer arkasından
bin yıllık köhne gönül yapım çökerse
vesaire, vesaire...

İnsan: "Yeğ katre-i hunest ve hezar endişe"
sağlam kalan bir tek hüzün anıtı rüzgar
rüzgar çölleri hatırlatır bana
yığılır akşamlar kapıma peşpeşe.
akşam sadece bir yansımadır sularda...
vesaire, vesaire...

YALAN ARTIĞI RÜYAM

narin bir kuş tüyü
ve büyü

Kisra kuyusunda çürümüşü
nadir anların büyü

bir kâhin söylemişti bunları,
hayal libaslı hain

Silkinip çobanyıldızı gibi karanlığa karşı
güyâ ben iliştiğim düşlere arşı,
arşın ve aşkın kucağında iken rüya
yeni bir şey öğretir gibi dünyaya
şeb-i yelda zamanı,
şeyda benmişim güya

ben bölmüşüm uykusunu acıların
aşkınlığa alışmışım, bakışında bir kışın.

kuyuya düşmeseydi ey kâhin!
narin bir kuş tüyü ve büyü
kuğu mu olurdu, yoksa bir buğu mu
ayazda bir anı, bir acı
yalana adanmış buse...

aydım bu gece
lâl olup lâin olmasaydın ey kahin!

Musa GÖÇEROĞLU

BAŞLANIŞ VE KAYBOLUŞ

acılydı dünya,
her yerinde ağlamak vardı.
yüreklere, kalplere, gönüllere
yitmişti insanların.

kutsal bir kitaba uzanıyordu insanlar
herşeylerin ötesine
bırakıyorlardı heves ve hislerini
dünyaya olan, dünya üzerine

vardılar, varılacak yeni ufuklar aradılar.
"kalmak, ya da geriye dönüş"
bunlar bitişi, hiç başlanılmıyordu.

yoruldular, yorgunluğa kapıldılar
ellerinden kitap düştü
ve onlar, ağlanılması zor olan
bâki olmayan bir hüzne
terktiler kendilerini

SELÇUK KÜPÇÜK'LE ŞİİR VE MÜZİK ÜZERİNE

-Sanat yönünden Selçuk Küpçük'e bakıldığında iki yön görülüyor. Birincisi şairlik yönünüz. İkincisi ise 'birşeyler' söylüyor olmanız. O söylediğiniz 'bir şeyler' nedir? Tanımlar mısınız?

Aslında şiirin devamından başka bir şey değil bu. Şiirin bedenindeki müziği ve ritmi keşfetmek, onu eyleme dönüştürmek de diyebiliriz buna. Daha yalın ifade ile sözün notaya dökülmesi, bestelenmesi.Üzerinde yoğun tartışmalar oldu yaptığımız bu müzik türü ile ilgili olarak. Özgün, protest, yeşil pop ve islami müzik gibi yığınla adlandırma bulundu hemen herkes. Bunların hiçbirisinin tam manasıyla yapılan çalışmaları karşılamadığı ve açıklayamadığı görüşündeyim. Kendi eserlerimi ise bütün bu karmaşadan uzak tutmak niyetindeyim. En azından herkesçe kabul gören akademik bir tesbit yapılamaz.

'Birşeyler' diye bahsettiğiniz, geleneksel bazı müzik türlerinin çağdaş bir devamı ya da versiyonu olabilir. Ve belki de tür olarak yeni bir çalışma değil yaptıklarımız, bestelerimiz ve söylediklerimiz. Önceden tekkede klasik formda icra ediliyordu veya dağ başlarında gidenlerin, ölenlerin arkasından yakılıyordu o kadar. Tarihi süreç içerisinde hiç benzeri yokmuş gibi, yeni bir müzik türünden bahsedenler, ayaklarını tam manasıyla yere basmıyor ve geleniğin gücünü göremiyorlar bence.

-'Tebessüm Provaları' ile topluma hangi mesaj/ mesajları vermeyi düşündünüz? Ya da toplumun hangi ihtiyaçları 'Tebessüm Provaları'nı oluşturdu? kısaca 'Tebessüm Provaları'ndan ne bekliyorsunuz?

'Tebessüm Provaları' bazı şairlerin şiirlerinin bestelenmesinden oluşan bir müzik kaseti. Dokuz tane kendi bestem ve anonim bir Ege türküsünden oluşuyor. İstanbul'da en iyi stüdyoların birisinde çalışılmış, en iyi enstrüman icracılarının katkısıyla renk bulmuş bir çalışma.

Yani herşeyden önce sanatsal yönü olması gereken bir eser. İşte bu noktadan hareketle mesajdan önce, yaptığım iş ilk planda sanat olmalıydı. Bir vaaz kaseti değildi üzerinde emek harcadığımız. Bu vakte kadar piyasaya yığınla seviyesiz (hem de İslami müzik adına) eser sunuldu. Başkaları bunlara bakıp inanın katıla katıla gülüyorlar. İşte 'Tebessüm Provaları'nın bu manadaki mesajı: önce seviyedir. Beste konusunda şiir üzerine yoğunlaştığım için genel açılımla mesaj, şan (besteyi seslendirme) noktasında zaten dinleyiciye ulaşıyor.

'Tebessüm Provaları'ndan ne beklediğime gelince... Ütopik bir takım beklentilerim yoktu bu albümü hazırlarken. Ki bu yüzen çok iddialı konuşmaktan çekindim her zaman. Nihayetinde müzik yapıyoruz. Ve müziğe kendi gücünün dışında misyonlar yüklemek realiteden epey uzak davranmak olur bence. Ben sadece özel bir dinleyici halkası oluşturmaya çalışıyorum. Müziği tüketen olmaktan çok, onun bir mekanizması olmayı deneyen seçkin dinleyici arıyorum kısacası. Ve bu dinleyici ile nefes alıp vermek, ortak frekanslar yakalamak, müzik gündemini beraber etkilemek istiyorum. Çünkü sanatçı tek başına bir anlam ifade etmez.

-Çalışmanızdaki şiirlerin şairlerine bakıldığında yekpare bir kumaşın değişik renkleri görülüyor. Bu seçimleri yaparken neleri gözettiniz?

Belki şairin kendisiyle değil de, ne söylediğiyle ilgilenmişim içindir. Sizin de belirttiğiniz gibi değişik isimleri bira-

raya getirdim. Bu, belki de ilk defa deneniyor. Zannederseniz sanatçının olaya hemen ideolojik bakma yanılışına düşmesi ile ilgili. N.Y. Gençosmanoğlu ile Mustafa İslamoğlu'nu bir arada görmek bazen şaşırtıyor dinleyiciyi. Oysa sizin de belirttiğiniz gibi, bir kumaşın değişik renkleri sadece bunlar. Ben olaya sadece şiirsel bir gözle baktığım için böyle bir algılayış söz konusu.

-Şair yönünüze gelirse. Şiirin para etmediği bu ortamda sizi şiir yazmaya zorlayan nedir? Ya da şiirden ne anlıyorsunuz?

Eğer şiir para etmiş olsaydı, bu çok anlamsız olurdu hiç kuşkusuz. Çünkü ikisi de bambaşka mecraların olguları. Gün gelir, ikisi yanyana gelmişse bilin ki her şey bitmiştir. Dünyaya kapitalist zihniyetten bakmayan insanlar zaten ancak şair olabilirler. Bir çok şairin hayatını incellerseniz, yoklukta, otel odalarında, kimi zaman zindanlarda, sürgünlerde geçmiştir. Ki bu yaşadıklarıdır onlara şiir yazdırır. Sabah sekiz, akşam beş mesaisi içerisine kişmiş modern insan tipini kabullenemeyen ve bu yüzden soylu bir başkaldırı deniyendir şair. Her şeyden öte şiir bir hayat tarzıdır. Ve şair onu yaşar... Beni de genel çerçevede değerlendirebilirsiniz.

-Şiirlerinizde kısalık, sesin hakimiyeti ve serbest çağrışıma dayalı imgeler göze çarpıyor. Ayrıca 12 Eylül öncesi mücadele ortamına dair gizli bir öykünme geri planda kendini hissettiriyor. Şiirlerinizdeki temaları da göz önüne alarak söyler misiniz? Şiirleriniz bir duygu ürünü müdür? Yoksa vermek istediğiniz mesajlar mı var?

Şiire başlangıcım diğer şair arkadaşlara nazaran çok daha yeni benim. 1991'den itibaren yazıyorum ve 93'ten itibaren de dergilerde yayınlıyorum. Bu yüzden kendi şiirim üzerindeki teorilerim henüz netleşmedi. Ancak 12 Eylül dönemi ve sonrasına ilişkin okuduklarım, duyduklarım ve yaşadıklarımın şiirim üzerinde derin etkilenmelere yol açtığı apaçık bir gerçek. Bundan kesinlikle rahatsızlık duymuyorum. Salt mesaj yüklü imgelerden ziyade, duygunun da önemli bir ağırlığı olduğu kanaatindeyim şiirlerimde. Bu ister, o dönemi yansıtan şiirler olsun, ister bambaşka konuları kullanan şiirler olsun. Şiir zaten başlı başına bir duyulanma eylemi, bir dışavurum.

-Şiirlerinizle geleneksel Türk şiiri arasında bir örtüşme görüyor musunuz? Günümüz Türk şiiri ile geleneksel Türk şiiri arasında bir örtüşme aranmalı mıdır?

Biz ne yazsak da kabaca bir değerlendirme yapıldığında bütün yazdıklarımız edebiyat tarihine Türk şiirine geçecek. İster gazel formunda, ister serbest formda olsun. Ama gerçeği yansıtanlar muhakkak sizin de bahsettiğiniz, o örtüşmeyi başarabilen arkadaşlar olacaktır.

Geleneğe çok da hakim olduğumu söyleyemem. Biz, divan şiirinden korkutularak büyüdük. Yaşım yirmi beş. Ve bu vakte dek, gelenekle ilgili ne öğrendimse acizane kendi çırpınmalarım oldu bu. İşte bu nokta da, kendisini çok çabuk hissettiren bir örtüşme henüz oturmuş değil şiirimde. Zaten yaklaşık iki yıla denk düşen bir süredir şiir yazmıyorum. Açıkcası yeni birikimler peşindeyim ve yolun başındayım. Bundan sonra yazacaklarım zannederseniz net bir tavır geliştirmeme yardımcı olacak.

VAN GÖLÜ SAHİLİNDE BİR AKŞAM HÜZNÜ

vangölü sahilinde akşam
uzak uzak adalara yol alan
bir okyanus gemisi umuttur
küpeştesinde bir eski zaman bayrağına tutunup
uçup gider gönlümden hüznün martıları
vangölü kıyısındaki akşamdan

daha dün bu yoldan geçmiştım
atımda hâlâ kamçı izleri
dalgalar büyü izi taşıyordu
taşlardan sekerken yeşil edremıt
vangölü kıyısında güneş
al bir ata binmiş dört nala
artık akşam biraz hüzündür burada
gözlerim tutsak.
ıbrışım bir yol uzanırken
kaleden huruç vaktidir
avuç içimi soğutan bir bayat güneş
utanmaya durmuş kızarmış suratıyla
büyütüyor gözbebekleri kayalıkların.
görüyorum ve susuyorum
ağlamak adlı ordu hücumu kalkınca
kum ve su katışıyor sevdamızdan
kıyımızda hasat mevsimi.

vangölü kıyısında bir akşam
zamanı durdurma yarışındayım
parmaklarımın ucuyla yokluyorum tuşba'yı
/giderem vana doğru/
türküsü henüz yakılmamıştı
adalarda kızıl ve kara
iki ışık sütunu gelgittler arasında

gurup güneşinden iki damla yaş
katışınca suya
dudaklarımda tuz tadı
tenimde keskince soda yanığı
bir bakraç su için kıyıya inen
kürt gelinlerinin mesut olmadığını
ayak izlerinden anlıyorum.

ben ve güneş hâlâ uzağındayız kıyının
hüzün buluttan yağar gibi geliyor bu akşam
vangölü sahillerinde bir adam
tamara'ya el sallayıp duruyor
ve gün batıyor.

ŞİİRDE KALİTE KONTROLÜ NASIL YAPILIR?

Bu soru hem şairler hem de şiir yayınlayan dergiciler için hayati meseledir. Bilhassa adı epey duyulmuş şairlere; yani eskilere, yeniler veya yepyeniler yenilere şiirlerini gösterir; ya da herhangi bir vasıta ile değerlendirilmesi için gönderilirler "bu şiirim hakkında ne diyorsunuz?" denmez de bu durumlarda; "şu şiirime bir bakar mısınız?" denir...

Aslında istenen şeyle verilecek şey tamamen ayrıdır. Şiirin soruşturulmasını isteyen genelde bir taltif beklemektedir. Çoğunluğunun beklentisi hep olumludur, olumsuzlukları kabule yanaşmaz eserin eleştirisini isteyenler. Birkaç denemede başarısızlığa uğrayan, bunun neden böyle olduğunun peşine düşer. Kendi kendine bu işin bir ölçüsünün olmadığı kanaatini geliştirir. Çok önemli bir şey yakalamış gibi "bu adamlar neye göre değerlendiriyorlar şiiri" diye söylenir. Sonrası ise daha da trajiktir. Şiirin konuşulduğu her ortamda "şiirin şiir olup olmadığını kim nereden bilecek...Bu hakkı kim nasıl kullanacak... Bir şair ben şiir yaptım diyorsa şiirdir o... Yapılanın şiir adına yapılmış olması o işin şiir olmasının delilidir" gibi pek çok saçma sapan söz ortalıkta dolaşır. Hatta bu saçma sapan sorulara doğru dürüst bir cevap verilmediği için bu sözler bir değer bile ifade etmeye başlar insanlar arasında.

Şiirde kalite tesbiti sorunu dergicilerin de büyük bir sorunudur. Gerçi dergicilerinde pek çoğu bilmez bunun ölçüsünü. Ama 'el terazi göz nizam' idare ederler. Bunun ötesinde edebiyat ve sanat dergilerinde bir usul veya ölçü kullanıldığına dair bir açıklamaya rastlamadık bugüne kadar. Şu da bir gerçek ki edebiyat ve sanat dergilerini genellikle şairler çıkarırlar. Onlar da herhalde ölçü olarak kendi şiirlerine yakınlık ve uzaklığı ele alıyorlar. Elbette yakınlık veya uzaklığa göre bir tesbit yapmak mümkündür ama buna ölçü demek ne derece doğrudur? Kendi şiirine yakınlık ve uzaklığı ölçü alıp şiir yayınlayan bir dergici, bir gün; benim şiiri neye göre, hangi ölçüye göre yayınlamadınız sorusuyla karşılaştığında çaresizliğin kendisini yavaş yavaş sarmaya başladığını hisseder. Kendi şiirini başkalarının şiiri içinde ölçü olarak kullandığını söyleyese olmaz, çünkü okuyucu sorunu vardır dergicinin. Başka bir yolda bulamaz ve sonuçta sertleşir "ben bilirim işte" kestirmelerine varır işin sonu.

Oysa şiirin de bir ölçüsü vardır. Bir çalışmanın sonucunun şiir olup olmadığı sonucu bu ölçüyle hem tesbit edilir, hem de kalite kontrolü yapılır.

Önce şiir bir kaç kez okunur; insana o anda bir estetik damak zevki verip vermediğine bakılır. İkinci aşamada eserde mecazlar aranır. Üçüncü aşamada ise imaj durumu kontrol edilir. Dördüncü aşamada sembollerin kullanılıp kullanılmadığına karar verilir. Eğer bu dört aşama olumlu sonuçlar vermişse, o eser şiirdir.

Tür tesbit işleminden sonra kalite kontrolüne geçilir. İşlem yeni baştan tekrarlanır. Ancak bu defa şiirdeki metaforların, imajların sembollerin keyfiyeti araştırılır. Sonucun artıları fazlaysa iyi, çok fazlaysa çok iyi, unsurlar açıldıkça hayrete neden oluyorsa, çok çok iyi kararı verilir. İşte şiirin kalite kontrolü bilenlerce böyle yapılmaktadır.

BEYAZ

Adın-bir akgüvercin sanki
Gönül göğümde kanatlanan.

Hor görme beni
Kınama esrikliğimi
Kırma kolumu kanadımı
Çekip gitme göğümde.

Beyaz bir sülün gibi gel
Yüreğime ak usulca
Rüyama süzül hafiften.
Suçlama beni, yargılama
Karalama sevdami, n'olursun!

Rüzgarda uçuşan beyaz kelekler
Konarken dallarına senin
Kahroluyorum kıskançlığımdan
Savurganlığına müthiş bozuluyorum
İnanır mısın bilmem
Ama ben seviyorum.

Ve ben beyazı seviyorum en çok
Beyazı senin üzerinde
Seninle ve senin için seviyorum
Daha önce söyleyen oldu mu
Bilemiyorum:

Beyaz giyinmek
Ancak bu kadar yakışır güzele
Ancak bu kadar
Yerinde oynar yürek

Başım dönüyor benim
Seninse saçların raksediyor rüzgara
Mevlevî dergâhına döndü gönül göğüm.

GÜZ ŞİİRLERİ-XI

eşsiz dost, Mustafa Avcı'nın aziz hatırasına..

Çağrı

ali ravi akşamlarını al-gel
nevin sarhoşluklarımızdan
büyük şehirlerin yalnızlığını, tükenmişliğini de
erkek sesin hep büyük isyanlara mı ayarlıdır
büyük isyanlar geceye, tükenmişti de...

yorgun anılarımızı al-gel
eylül hüznlerimizden
"fi" tarihli konuştuklarımızı taşhan dükkanlarında
ya da loş parfüm kokularını
fen-edebiyat anfilerinden
isyanımız duvarlara büyük aşklar çizmesin
pakize sabahları mı görmemişti de...

büyük yalnızlıklarımızı al-gel
nisan ikindilerinden
taş kaldırımlara çizilmiş büyük deliliğimizi de
ya da bir gece yarısı konuştuklarımızı
'aşk ve kadın'a dair yunus emre'de
veda hep o hüzzam şarkılarla gelmesin
ülkü, sevdiğimi bilmemişti de...

hani bir gece erzurum'u al-gel diyorum
bütün yaşanmışlığıyla
her şeyin ötesinde seni dost bilmişliği de...

Himmet DURGUT

YÜRÜMEK

Sonbahar benizli savaşıların
Alın çizgilerinde
Yürümek istedim, savaşımlara...
Bir çoban kavalının,
Özlem kokan
Yanık ezgilerinde
Seda vermek
Yürümek istedim, ağıtlara...
Müjde vermek
Yürümek istedim,
Oyunlar öğretirim diye
Kumdan evlerinin bahçesinde
Yine oynasınlar diye
Canımı vermek istedim, çocuklara...

HÜZÜN SAATİ

hepsi yalan olmuş bir geçmişin sırtındayım
hüzünler yarınlara yoldaş
annem böyle tarif ederdi merhameti
annem güneyden açan çiçeklere 'masal' derdi.

savrulur gelirdi bir rüya
güneyden
göçmen kuşların gittiği yerlerden

çağın cinnetinden asılmış bir kadın
sokakların
yarına dair sıcak saatler yaşamış evler
böyle anılır

aslında
kimseleri unutmayan bir dizenin kardeşiyim
mavi bir sabahın kapısında
fotoğraf arkası yazılara benzeyen

geçmişin elinde akan ırmaktım
annemse mavi bir kelebeği görürdü düşünde
alında buğday başaklarından
ay ışığından

bir şarkı en çok hangi yüreğe taşır seni
hangi resmin heykel kesilir gözlerine bakınca
bir rüya senin kadar güzel yorumlanır ancak
yangın yeri dünyada

yontulmuş bir saatin dışındayım
her an bir tarih düşülür alınma
bir yıldız kayar
aşkımın elleri gibi denizlerde kaybolmuş
bembeyaz hatıralar

içinde her mevsimin gurbeti
anlamını yitirmiş bir şehrin sırtındaki son ev
sanki
paramparça oyuncakların
elimde kalan kısmı

tarihin ey gözü yaşlı anneleri
buğday ve su
şimdi hamal elinin tersiyle siliyor alnının
terini

hangi akrep zehiriyle suluyor geceyi
-aklına mızraklar saplanmış bir aşkın kurbanıyım
derdi annem

geçmiş zamanlarda yanmış bir coğrafyanın
uçup gitmiş bir soluğun

burda ardıç tohumlarının duyduğu bir sese ağlar herkes
işte yılanlarla aynı şehirde yaşarız
bilseydi doğduğumda sevinmezdi annem

BABAMLA

Gün kararmış
Güneş solmuş çiçek
Biz yine balıktan dönüyoruz
Ama tohum atmamışız toprağa
Tohum büyüyecek zaman bulamamış
Ve biz yine balıktan dönmüşüz
Elimizde boş pazar çantalarıyla

Hayır
Güneş yine doğacak
Güneş yakacak yüzümüzü
Biz balıktan dönmeden
Tohum ağaç olacak
Tohum atacak toprağa
Meyva verecek dalı
Şarkı söyleyecek zamanı olacak
Pazarda balık satılmayacak artık

bilseydi
rüyalarını döktüğü kaptan yedirmezdi

kırmızı bir şafak bilinmez bir acıya doğardı
kırmızı bir şafak bilinmez bir hasretin başlangıcıydı
gelinler hep sıcak matemlerin anıları
ak dişlerinden öpülmüş sular çağılayan
kırık bir ayna olan
kokulu bir odanın ortasında güneş kovalayan

II

dikenli yollardan
kıl çadırlara düşer akşam
altında küheylan

III

Yeni uyanmış kuşun gözlerindeki nem kadar yaşarız
güneşini yitirmiş bir şafak
eski türkölere ağlarız en çok

ey hiç kimseleri unutmayan affından
en soğuk sabahlarda
çiğ tanelerinde

dokununca deniz olmuş bir rüyanın arkadaşıyım
sorulunca kızarmış bir yüzün
kimse tanımaz birbirini
aşka durmuş
sıcak saatlerden geçmiş evler böyle anlatılır

derin bir uykunun resminde ağıladım en çok
bana bakan gözlerinden kaçtım şehrin
bir tuzak gibi
eğildim kanayan damarlarından

NECİP FAZIL VE ŞİİRİNDE FİKİR ÇİLESİ

1983 yılının baharında sonsuz bahar ülkesine hicret ederek sevgilisine kavuşan Necip Fazıl Kısakürek, "soy kafalar"a attığı fikir çilesini bir aşk kudreti ve yakıcılığında duyan engin ve büyük sanatkarlarımızdan biridir.

Bütün bir hayatı "çile" olarak yaşayan Necip Fazıl'a göre "Eser vermenin ilk şartı çile çekmektir. Tohum çatırken ve hayvan doğururken, belli başlı birer oluş çilesi içindedir. Kaldı ki insan..."(1) Bu yüzdendir ki, onun fikrini, sanatını, aksiyonunu, topyekün şahsiyetini gösteren " varoluş hummasının biricik ifadesi" olan ıstırap ve çile çekme duyarlılığıdır. "İnsalar hayatlarında bir kere buluş acısı çekerler, fakat dehanın çocukları onu bir çok kere çeker, zira böylece her defasında gençleşir." diyen Goethe, bu tesbitinde ne kadar haklıdır. "Güzel bedenlerin sevince; güzel ruhların ise ıstıraba ihtiyacı vardır" diyen bir başka Batılı edip de, ne kadar güzel bir hakikate işaret ediyor. .

"Varlık muhasebesinin sancısını çeken, üstün zekânın, meçhulleri yakalamanın cehdiyle kıvranan delici aklın, mutlak doyumunu arayan kalbin ve bu yolda her türlü çilenin ağırlığını kaldırmaya âmâde ihtiraslı benliğin tezahürlerini Necip Fazıl'ın ilk eserlerinde bütün nüanslarıyla görmek mümkündür." (2)

Sanatında zirve olarak kabul edilen "ÇİLE" şiiri, şairin fikir çilesinin hangi aşamalardan geçerek kemâle erdiğini ve "üstün çile"nin gayesine nasıl ulaştığını göstermesi açısından da çok önemli değerlidir.

"Gaiblerden bir ses geldi: Bu adam/Gezdirdin boşluğu ense kökünde!" diyerek "Çile"sine başlayan şair, kainat büyüklüğündeki bir yükü üzerine alıyor. Avcının yukardan üstüne çektiği okla "can elması" yanmaya başlıyor.

"Ateşten zehrini tattım bu okun,
Bir anda kül etti can elması.
Sanki burnum, değdi burnuna (yok)un,
Kustum öz ağzımdan kafatasımı."

(Çile, 1939 sh.16)

Artık öğrendiği bütün gerçekler, yaşadığı hayatın dayandığı değerler, eşyanın hakikatı ve bütün hükümler tepetaklak olmuştur. Şair bu acıyla haykırmakta ve böyle hakikatleri görmektense körlüğü tercih edip kalp gözüyle her şekli yerinde bulma arzusu belirir.

Şair, bundan sonra "cinnet uçuşumu"nun kenarında gezinmektedir. Çünkü o, bütün fikirlerinin düğüm düğüm olduğu fikir sancısını çekmektedir:

"Aylarca gezindim yıkık ve şaşkın,

Benliğim bir kazan ve aklım kepçe
Deliler köyünden bir menzil aşkın,
Her fikir içimde bir çift kelepçe."

Metafizik ürpertiyle yanan beyni, şimdi kainatı idrak peşindedir. Eşyanın küçüldüğüne, rüyasını gözsüz gördüğüne, zamanın yuvarlaktaki raksine hayret etmek ve sonunun ne olduğunu merak etmektedir. Bu sebeple yakıcı ve kavurucu bir fikir azabını duymaktadır:

"Bir fikir ki, sıcak yarada kezzap,
Bir fikir ki, beyin zarında sülük,
Selam, selam sana haşmetli azap,
Yandıkça gelişen tılsımlı kütük."

Bilmecesine yol arayan, göğün yedinci katına, annesinin duasına sığınan şair, teselliyi "katillerin çeşmesi" uykuda aramaktadır. Ama o, asıl sırrı ararken beyninde güller patlamakta ve cinnet geçirmektedir. Fikir çilesi artık en büyük işkencedir:

"Akrep, nokta nokta ruhumu sokmuş,
Mevsimden mevsime geçtim böylece,
Gördüm ki ateşte, cımbızda yokmuş,
Fikir çilesinden büyük işkence."

Akrebin nokta nokta sokarak ruhuna ve beynine akıttığı zehire karşı şair, bir "panzehir" bulma çabasındadır. Kaçak ve kurnaz ufuklar, yumak olan yollar, karşısında rüyasını bozan sihirbaz "bir mavi ışık" tutmaktadır. Fakat fikir çilesi, beyninde zehirli bir kıymık gibidir.

Lûgatten, eski esvaplardan ve aynalardan asıl kimliğini soran şair, dev sancılarının kaynağını keşfetmiştir. Dağların, taşların bile yüklenemediği "kutsal emaneti" taşıma görevine insanoğlunun talip olduğu hakikatini kendi ruhunda hissetmeye başlamıştır:

"Ben ki, toz kanatlı bir kelebeğim,
Minicik gövdeme yüklü kafağı,
Bir zerreciğim ki, Arş'a gebeyim,
Dev sancılarının budur kaynağı!"

Bunca çile ve ıstıraptan sonra Necip Fazıl, gerçeğin kucağına düşer; geçmiş ve gelecek zamanın çetin bilmecesine erer. Böylece açılan kapıdan "mâvera dedeye ulaşan şair, binbir avizeyle yanan maddenin "sırça sarayı"ndan uzaklaşır. "Bilinmez meşhur" diye tavsif ettiği Rabb'i bulur ve O'na yönelir. Böylece içindeki ukdenin ve problemin kaynağı bulunmuş olur. Bilinmez meşhur dediği Allah'ı bildikten sonra "gölge varlık"ta barınamayacağını anlayan sanatçı, gözünü büyük sanatkarlığa dikmiştir. Şimdi tek bir meselesi vardır: SONSUZA VARMAK.

GÜL VE AY

Gül geldi çoktan
kıpır kıpır içimde..
Gözlerimde kalbim
bekliyorum/şimdi
ay girecek kapıdan.

Gül yıkanacak
şavkında ayın
ay gül/gül ay olacak
"yarı yoldan ziyade
maha yakın" bir adam
silkinip kül kül düşlerden
gülü öpecek/ayı öpecek.

Bir bengisudur bu bilen bilir.

"Yarı yoldan ziyade
maha yakın" bir adam
yeşilçam filmlerindeki
esas oğlan gibi
görecek/yeniden.

Kalbim gözlerimde
bekliyorum/şimdi
ay girecek kapıdan.

Gül geldi çoktan.

Bundan sonra o, "öz benliğini dışlayan" ve "beyni zonk zonk sızlayanlardan biri"dir. Çünkü o, "cemiyetin rahminde doğum sancısı" ve "mukaddes emanetin dönmez davacısı"dır. Artık o, üstün çile ile "cüce sanatkârlık"tan kurtulmuştur.

"Evet, kafam çatlıyor, gûya ulvî hastalık;
Bendedir duymadığı dertlerle kalabalık.
Büyük meydana düştüm, uçtu fildişi kulem,
Milyonlarca ayağın altında kaldı kellem,
Üstün çile, dev gibi gelip çattı birden: Tos!!!
Sen, cüce sanatkârlık, sana büsbütün paydos!"

(Muhasebe, 1947. sh. 403)

Büyük mütefekkir ve mustarip Necip Fazıl Kısakürek, "kodamanların viski çektiği kamış borularla kalemine cigerinden kan çekerek yırtınan, paralanın" büyük bir çile adamıdır. O, "fikrin ne fahişesi, ne de zamparası" olmuştur. "O, inkar selinin karşısında aşılmaz bir kale, zulmün bütün zorlamalarına karşı geçilmez bir engel, küfrün bütün yaygarasına rağmen susturulamayan bir ses ve Yunuslardan, Mevlânalardan bir nefestir." (3)

Necip Fazıl, sözünün dostu olanlardan fikir sancısını çekmelerini beklemektedir. Çünkü olgun insana giden yol, çileden geçer. "Lafımın dostusunuz, çilemin yabancıdır./ Yok mudur sizin köyde, çeken fikir sancısı?.. (1980,433)

Şairin kalbi ise "zıpkın düşünceler'den dolayı "iğne yastığı" gibidir. Yanıp tutuşan kalbinin ve çileli başının tek tesellisi ise, "Mutlak hakikat"e ulaşma ümidiyle

secde etmektir: "Zonklayan başım benim, kan pıhtısı cerahat/ Ona yastıkta değil, secde yerinde rahat.."

"Müslümanın ıstırapı, şuuruna erildiği zaman yemişini çabuk verir. Şuuruna erilen ıstırap, zaferin yoldaşdır. Düşüncesiz ıstırap, neticesiz acılar verdiği gibi, tefekkürün şekillendirdiği ıstırap da sabrın aferini getirir ki, işte hakiki çile budur." (4)

Üstad Necip Fazıl kısıakürek, ölünceye kadar bu büyük ve kutlu fikir çilesini çekmeye devam etmiştir. O, adeta çileyle yoğrulup pişmiştir. Hakk'ın rahmetine kavuşmadan bir sene önce, çilesini "Halim" isimli şiirinde şöyle terennüm etmektedir:

"Bilmem hangi âlemden bu toprağa düşeli;

Yataklara serildim, cam kırığı döşeli,

Kafam bir cenk meydanı, kokusu kan ve barut;

Elindeyse düşünme, gücün yeterse unut!" (5)

(1982. sh.306)

DİP NOTLAR:

1- N.Fazıl Kısakürek, Başmakalelerim 1, Büyük Doğu Yay. İst. 1990 sh.33

2- Erdem Beyazıt, Maveria Dergisi, 1983 Temmuz-Ağustos-Eylül sayı:80 Sh.49-50

3- Osman Nuri Ekiz, N.Fazıl Kısakürek, Meşale, Mayıs 179 sh.32

4- Vehbi Vakkasoğlu, İslam şairi Mehmet Akif, Giriş, Cihan Yay. İst. 1983 sh. 10

5- Necip Fazıl Kısakürek, Çile, Büyük Doğu Yay. 1. Baskı İst. 1985

YAĞMUR

İmgeler birer birer yalnız bıraktılar gökyüzünü
yıldızlar terkettiler göğsünü
gökyüzü tutamadı nefesini daha fazla
dağıldı zerre zerre evrene
ve bastırarak parçalanmış yüzünü
kara bulutların kafesine
ağladı

Yusuf DURSUN

BİTMEMİŞ AŞKIN İSYANI

Sevdaya biçilen ömrün
Kısalığına gizlenir kakhahalar
Ütülü gülüşler asılır vitrinlere
Yersiz arzuları saklar odalar
Ve bir manken üşümesinde sevgiler
Sağır bir uykuya dalar

Uzayınca zamanları gecenin
Şaşkınlığı yaşar akşamlar
Aydınlığıdır alınan gökyüzünün
Dizim dizim ışıklara bağlanır zaman
Sıfır numara bakışları kuşatır
Sarhoş bir duman

Amansız aşklara tırpan vurulur
Ferhatlara kelepçe
Günap işlemeli yastıklara sürülür
Soysuzluğun ayak izleri
Ve bir mermer alevdir şimdi
Karanlığın gözleri

Sana sessizliği getirdim çıgılık bahçelerinden
Dinle
Bitmemiş senfoni değil benimki
Bitmemiş aşkın isyanıdır zamana
Sana sensizliği getirdim gökdelenler içinden
Sevgimi getirdim sana

KRİSTALİN ÖLÜMÜ

Adam, aman düşürme ışığını dedi güneşe
Mezbeleye, cürufa çöplüğe
Girme, dönüşsüz çıkmaz sokaklara
Gülme dedi geniş simetrilerle
Seni küçülten aynalara
Plastik şovmenlere
Başka açılardan doğ,
bak,
bat.
Kırletme kimliğini, bölme kişiliğini
Değerini bil, dedi
Doruklarda kal daima
Ki bağlar bozulmasın

**

Batarken bile küçülme ufkumda dedi adam
Küçülmen kırılışıdır kristal bir vazonun.
Kalmaz şiirinin cemresi o zaman
Kalmaz gül-i rânâsı güzelliğinin dedi.
Atar giderim heybemden kirlenmiş güneşleri
Taşıyamam, taşıyamam
Zeval vakti daima
Hüzünlü bir şarkıdır ölümü kuğunun.

**

İşe bak ki sen dedi adam
Yorulдум güneşe cilâ sürmekten
Yorulдум havanda su dövmekten
"Ellerini yıka" diyor içimden bir ses
Bir başkası, "bekle, daha erken"
Sonra bir çingene kız aranıyor ilân-reklâm;
"İki yolun başındasın" demek için bana.
Fala bak sen!

DÜŞÜNCELERDEN İKİNCİ DÜŞÜŞÜM

Nereye baksam
Ölüm iki taşın arasında upuzun insan...
Sokaklar, kaldırımlar
hatta evlerin altı bile upuzun
Hatta kendim
Rengi nurdan alıp dağıtacağım
Tıpkı üçgen prizma gibi...
Burada insanlara yetecek kadar çukur var.

Can çekilse
Yedeğinde devam yolların
Çağın hırsızlarına bilenir gizli öfkem
Aşk sustuğunda
Münzevi bir terbiyedir sevgi kolların bükülmez

Hasret bir beklenti
Yine de kırmızı karanfil satar yüreğim
Yarına dair...

Hüseyin KAYA

GAZEL

Yine yâr görünmede küstüğüm dağlar yine
Lokman bulamadı deva dilimde dağlar yine

Ayrılık kuraldır çekip gittin gideli
Sen yoksan yabancısıdır yaşanan çağlar yine

Bir çılgın şeleledir kalbimde bakışların
Çöl oldum kurumadı içimde çağlar yine

Sularında sallanan sahipsiz bir sandalım
Aşkı tutar çekemem yırtılır ağlar yine

Şimdi firara kalksam ülkenin eşiğinden
Aşk kırılmaz bir zincir boynumdan bağlar yine

Güller intihar etti bülbül artık lâl gezer
Gel ki kabristan oldu gönlümde bağlar yine

Yine yâr görünmede küstüğüm dağlar yine
Lokman bulmadı deva dilimde dağlar yine

GÜZ'DE GÖZLERİMİZ

Neden dualar eskisi gibi değil
hani o cömert gözyaşları
neden ağlamıyoruz bizlere
/merhamet bizlere gerek
içimizdeki mevsimlere/

artık yağmurlara konalım
akşamlardan alıp gözyaşlarımızı
mevsimleri boğalım
ey içimizdeki ateş,
kurutma gözlerimizi
kavurma güzlerimizi.

Neden anlatan yok,
tufanı, depremleri, ateşe atılanı
göç edeni diyarından...
hâlâ mı içimizde tutarız bilmem
tufanları, depremleri ateşleri
neden gelmez oldu güz insanları

Annem elimden tutacaktı; sözü vardı
okul sonrası eve dönecektik,
gözlerimiz ağlamaklı
gözlerimiz Güz'e yamalı.

annemin sözü vardı
bana; tufanı, depremleri, ateşe atılanı
göç edeni diyarından;
hepsini anlatacaktı
gözlerime güz yazacaktı.

Sedat GÜLAY

LEYLİ

Sarı manolya
beyaz hicran
ay yine kırılğan
sesini çiziyorum gökyüzüne
kuş kanatlarında kan
kuş yüreğince can
Ey Sultan

Yangın yerleri
kızıl bukleler
ay titriyor
titriyor kelebekler
Ahh yüreğim gibi kara geceler
sesini boşuna bekler

Beyaz harmoniler
kırmızı firak
meçhul gözler yüzüyor ellerinde
küsüyor çiçekler ağlayarak
susuyor çimenler hıçkırarak
ayaklarına dolanarak

Kahverengi anılar
mor sabahlar
tortulaşılıyor acılar
damlıyor çiğere kan
terketmiyor beni sevdan
Ey can leylican

Mustafa PINARBAŞI

AZIĞIMDA SÜNBÜL KOKUSU

gidiyorum
aklım pahası bir yığın icatla
inanmayacaksın ama
büyümek için elimden geleni yaptım

şekerlerim göz kamaştırmıyor artık
hiç ezan düşmez oldu yanaklarıma
melekler de öpmüyor
şimdi, hüznün en eski mahallesinde tırnaklarımla büyüyorum
bir vedâ çiçeği büyütüyorum koynumda
hâlâ kısacıktır boyum
hıçkırığımı gizleyecek bir cebim bile yok
gidiyorum, ay benekli çocukluğum

gidiyorum
öptüğüm eller değil
başını yediğim bayram sabahlarıdır avucumdaki
yanmıyorum berhudar olamadığıma-
saflığıma yandığım kadar
mavi benekleri de fayda etmedi uykumun
gene 'dönülmez bir akşamdır' vakit
gidiyorum, ay benekli çocukluğum

gidiyorum
azığımda yalnız sünbül kokusu
yüreğim yayla rüzgarı
savrulan atların peşinden
yorgun
tenimde meskûn göç yollarından bağırarak,

olgun kök meyveleri, altımda / dal dal
üstümden, uzayıp giden bir lacivert madregal
ah, artık ben bile inanmıyorum
gidiyorum, ay benekli çocukluğum
hoşcaka!